

Vogelbevolking op De Beer door opzichter Van Doorn, 1945

Mededelingenreeks Natuurmonument De Beer 6

Vogelbevolking op De Beer door opzichter Van Doorn, 1945

Mededelingenreeks Natuurmonument De Beer 6

Maart 2012

Ed Buijsman © Tinsentiep, Houten

De *Mededelingenreeks Natuurmonument De Beer* beoogt informatie over het voormalige natuurmonument De Beer toegankelijk te maken. De uitgaven zijn ook beschikbaar via de website overnatuurmonumentdebeer.inzichten.nl.

Foto voorpagina

Strandversperringen uit de Tweede Wereldoorlog

Foto collectie Hans Sakkers

Correspondentieadres

Bovencamp 57

3992 RX Houten

030 6373498

natuurmonumentdebeer@inzichten.nl

Deze uitgave of delen eruit mogen vrijelijk worden verspreid en vermenigvuldigd op voorwaarde dat te allen tijde duidelijk is welke de herkomst van de informatie is.

Toelichting

Theo van Doorn was opzichter van Domeinen. Kort voor de oorlog was hij aangesteld. Zijn taak was vooral het toezicht houden op de cultuurgronden van Domeinen in de Scheurpolder en De Beer. De natuurterreinen van De Beer vielen aanvankelijk buiten zijn verantwoordelijkheid; daarvoor was immers Siem de Jager in dienst bij de Stichting Natuurmonument De Beer. De laatste vertrekt noodgedwongen in januari 1942; Van Doorn bemoeide zich vanaf dat moment ook met de natuur van De Beer.

Er zijn voor de periode tijdens de oorlog maandverslagen van Van Doorn tot en met de maand juli 1944 bewaard gebleven. Van Doorn trachtte tijdens de oorlog zo veel mogelijk de schade aan de vogelbroed-plaatsen te voorkomen, zo meldde hij in zijn verslagen. Hiervoor overlegde hij regelmatig met de plaatselijke jachtofficier, kapitein-luitenant Christiaanse, en met de Inselkommandant, majoor Breitkopf. Zo werd er ten minste nog iets gered, hoewel de grote sterns na 1941 niet meer op De Beer tot broeden kwamen. Ook het eieren rapen door Duitse militairen was een wijdverbreid verschijnsel. Van Doorn kreeg het voor elkaar dat er bij de aanlegsteiger en bij de weg vanaf Rozenburg borden werden geplaatst met een zowel in het Nederlands als Duits gestelde tekst: 'Het onbevoegd jagen, strikken of vallen zetten en het rapen of zoeken van eieren is verboden. Zonder toestemming loslopende honden worden afgemaakt. Het betreden van de door borden aangeduide vogelbroedplaatsen is verboden. Overtredingen worden streng gestraft. De Ortskommandant.' Gaandeweg de oorlog was het voor Van Doorn, volgens eigen zeggen door het grote aantal afgesloten gebieden, steeds moeilijker om vogelwaarnemingen te doen. Kort na de oorlog verschenen de maandelijkse rapporten van Van Doorn weer. Tot en met februari 1946, toen was het afgelopen. Van Doorn vertrok van De Beer, omdat hij een functie als opzichter bij Domeinen in Assen had aanvaard.

De hier gepresenteerde tekst is letterlijk overgenomen van het origineel dat zich bevindt in het archief van de Vereeniging Natuurmonumenten. Zie hiervoor Stadsarchief Amsterdam, toegangsnummer 999, inventarisnummer 2624.

Van Doorn, Jaarverslag 1945 Natuurmonument “De Beer”

De parelduiker is waargenomen in de Brielsche Maas en Nieuwe Waterweg.

Dodaars waren veel in de slooten van den nieuwen polder.

Jan van Gent liet zich zien bij den zuiderpier.

Aalscholvers algemeen, 200 tegelijk op de klutenbank.

Blauwe reiger algemeen, meer dan vroeger.

Roerdomp eenige exemplaren in de riet- en biezenvelden, langs den Brielschen Maas, langs slooten met riet in het nog onontgonnen gebied van den nieuwen polder.

Ooievaar. Waarschijnlijk een afgedwaald exemplaar, in December op doortrek in zuidelijke richting.

Lepelaar langs Brielsche Maas op oude kreken, in Aug. 28 stuks geteld.

Wilde zwanen waren in Dec. op doortrek.

Grauwe gans een 110tal buitendijks, Breed en polder; andere soorten ganzen veel overgetrokken.

Bergeend. Verspreid gebroed, naar schatting een 150 tal jongen groot geworden.

Wilde eenden waren talrijk in riet- en biezenvelden, in de polders nogal schade aangericht.

Winter-en-zomertaling zeer goed, Breed en Kievittenwei.

Smient en pijlstaart veel, overdag naar zee, 's avonds naar binnen.

Slobeend heeft gebroed in Kievittenwei, Breed, vijver en n.polder.

Nonnetje, witoog, tafel-kuif-topper-zeeëenden, kleine zaagbek gezien in Brielsche Maas en Nieuwen Waterweg.

Bruine en blauwe kiekendief. Meer exemplaren dan voor den oorlog, in het riet gebroed.

Sperwer, ruigpootbuizerd, buizerd, torenvalk, rans-en velduil, ekster, algemeen voorkomend.

Zeearend. 1 ex. gezien, zittend op een paal in het rietgors.

Smelleken. Op doortrek waargenomen.

Patrijs meer dan vroeger, Fazant vrij goed vertegenwoordigd.

Kwartel waargenomen op herfsttrek bij de vijver.

Porcelain-kleinst-waterhoen algemeen (kievittenwei).

Waterral in riet- en biezenveld, kievittenwei.

Meerkoet. Voor het eerst waargenomen en gebroed in Kievittenwei, waarschijnlijk ook in de oude kleiput langs Brielsche Maas. In de zomermaanden ook hier geweest.

Plevieren, goud, zilver, morinel (8 waargenomen in Aug.) op doortrek.

Strand- en bontbekplevier algemeen gebroed in het terrein.

Kievit was vrij algemeen, dit jaar zijn er geen eieren gezocht.

Steenlooper eenige keeren waargenomen.

Scholekster vrij goed vertegenwoordigd en natuurlijk gebroed.

Kluut heeft gebroed, een 220 geteld op de Klutenbank.

Strandlooper, doortrekkend; 3teen zeer veel.

Kemphaan, aanwezig in mijnenvelden en Breed.

Tureluur, algemeen.

Zwarte ruiter, witgatje op doortrek.

Grutto, wulp, waren vrij algemeen.

Houtsnip werd op doortrek waargenomen.

Watersnip, -bokje algemeen voorkomend.

Kleine jager algemeen doortrekkend.

Meeuwen, mantel, zilver, storm, kap, kwamen voor zoo ongeveer als andere jaren.

Vischdiefje. Deze heeft vrij talrijk gebroed tusschen den stuifdam en dijk, verder op enkele plaatsen buitendijks. Voor zoover bekend, zijn de broedplaatsen nimmer verstoord, de vroege capitulatie in Mei van de Duitschers zal het hare hiertoe wel bijgedragen hebben. Bovendien was het broedterrein hoofdzakelijk in de mijnenvelden. Na de capitulatie kwam er bijna geen mensch in het terrein. Dit is ook zeer gunstig geweest voor de

Groote Stern. Verheugend is dat deze weer is teruggekeerd, naar schatting zijn er op het strand voor den stuifdam een 1500-2000 nesten geweest. Zoowel voor de bijzondere vogels, als voor de plantengroei zou het aanbeveling verdienen in 1946 nauwkeurige en deskundige waarnemingen te doen verrichten.

Houtduif, hollen-en tortelduif waren algemeen voorkomend. Koekoek normaal waargenomen.

IJsvogel was vrij algemeen.

Nachtzwaluw werd gehoord bij het stort.

Lijster en Merel lieten zich als altijd zien.

Tapuit algemeen.

Nachtegaal. Vrij veel gehoord en gezien.

De kleine zangvogels, spotvogel, putters, kneuen en sijzen zag men ook geregeld.

Houdt de gedachte aan De Beer levend!

*De vernietiging van het natuurmonument
De Beer was misschien wel het grootste
milieuschandaal uit de twintigste eeuw.*